

Trgovinske vojne: katere zaščitne ukrepe lahko sprejme EU?

EU se lahko pred nepravilnimi trgovinskimi praksami zaščiti z vrsto ukrepov, od pritožbe pri Svetovni trgovinski organizaciji do trgovinske vojne.

Aluminij v pristanišču ©AP Images/European Union-EP

Cilj trgovinske politike je dobiti čim več od globalizacije in da svobodno trgovanje koristi gospodarstvu. Vendar pa prizadevanja lahko včasih spodkopavajo države, ki vpeljejo nepravilne carine na izdelke ali svoje proizvode prodajajo po nenormalno nizkih cenah.

Obstaja tudi tveganje, da se trgovinski konflikti stopnjujejo v trgovinsko vojno, kar pomeni, da

obe strani dvigujeta carine ali uvajata nove ovire, kar lahko izdelke podraži in naredi stvari bolj zapletene za podjetja.

EU lahko v teh primerih uporabi vrsto instrumentov za obrambo trgovine. Preberite več o njih in o novejših primerih trgovinskih konfliktov.

[Razlaga trgovinske politike EU](#)

Poziv k arbitraži - vloga Svetovne trgovinske organizacije

EU in njene članice so med 164 članicami [Svetovne trgovinske organizacije \(STO\)](#), katere namen je zagotoviti na pravih temelječ sistem mednarodnega trgovanja. Ima pristojnosti razsojanja o trgovinskih konfliktih in uvedbe odločitev. Že večkrat je pomagala preprečevati stopnjevanje konfliktov.

Vsaka članica Svetovne trgovinske organizacije lahko na podlagi vnaprej določenih pravil vloži pritožbo zaradi kršitve pravil in zahteva odškodnino.

Od ustanovitve STO leta 1995 je bila [EU vpletena v 201 primer](#): v 110 se je pritožila, v 91 pa branila.

Ukrepanje glede nepravilno poceni uvoženega blaga

Članstvo v STO Evropski uniji ne preprečuje sprejemanja zakonodaje, s katero se bori proti izdelkom, ki so v EU nižani na nenormalno nizke cene in s tem škodijo lokalnim proizvajalcem. To je lahko zaradi odsotnosti konkurence v državi proizvodnje, vmešavanja države v proizvodni proces ali celo zato, ker podjetje ni upoštevalo mednarodnih delovnih in okoljskih standardov.

[Več o nenormalno nizkih cenah - dumpingu, njegovi definiciji in posledicah](#)

EU lahko za obrambo trgovine uporabi protidumpinške dajatve. Leta 2017 so evropski poslanci glasovali v prid posodobitve predpisov, ki določajo, kdaj in kako se lahko uvede te dajatve. Evropski poslanci so maja 2018 odobrili dodatne predpise, ki omogočajo EU, da vpelje višje dajatve na izdelke z dumpinškimi cenami ali če so podjetja prejela določene subvencije.

[Več o protidumpinških politikah EU \(v angleščini\)](#)

Ukrepi proti izkrivljajočim tujim subvencijam

Parlament je 8. novembra 2022 odobril [predpise, s katerimi ukrepa proti škodljivim tujim subvencijam podjetjem, ki delujejo v EU](#). Tuje subvencije lahko izkrivljajo trge, na katerih veljajo načela konkurenčnosti. Parlament hoče, da Komisija pridobi pristojnosti za preiskovanje in protiukrepe glede tujih subvencij, ki izkrivljajo trge in so namenjene podjetjem, ki hočejo prevzeti evropsko podjetje ali sodelovati na javnih naročilih.

Boj proti gospodarskemu izsiljevanju

Novo orodje EU, imenovano inštrument za odvrčanje od prisilnih ukrepov, bo uporabljeno za boj proti gospodarskim grožnjam in nepravilnim omejitvam trgovine s strani držav nečlanic EU.

Cilj instrumenta za odvrčanje od prisilnih ukrepov je delovati odvrčilno in omogočiti EU, da reši trgovske spore s pogajanji.

Instrument bi lahko v skrajnem primeru uporabili za uvedbo protiukrepov proti državi, ki ni članica EU, vključno s številnimi omejitvami v zvezi s trgovino, naložbami in financiranjem.

Parlament in Svet sta junija 2023 dosegla [dogovor o končnem besedilu v zakonodaji](#), kar so [3. oktobra 2023 odobrili evropski poslanci](#).

Primeri trgovinskih sporov

EU je večkrat prišla v navskrižje z ZDA, denimo glede carin na banane, ki so izvoz v EU olajšale nekaterim afriškim, karibskim in tihomorskimi državam na račun latinskoameriških držav.

Leta 2018 so ZDA vpeljale dodatne carine na uvoz jekla in aluminija, kar so [evropski poslanci označili za nesprejemljivo in nezdržljivo s predpisi STO](#). Zaskrbljeni so bili tudi glede carin ZDA na [španske olive](#), ki jih je država vpeljala tisto leto.

EU je prav tako nasprotovala uvozu govedine, ki vsebuje hormone, iz ZDA in Kanade. Dejala je, da lahko predstavlja tveganje za zdravje. To je bilo rešeno šele, ko se je EU strinjala, da poveča uvoz govedine brez hormonov iz teh držav.

Več

[Neposredne tuje naložbe ne smejo škodovati evropskim interesom](#)
[Prostotrgovinski sporazumi: s kom se dogovarja EU?](#)
[Evropska unija in Svetovna trgovinska organizacija](#)
[Kakšno vlogo igra EU v svetovni trgovini? \(infografika\)](#)